

**Національна академія державного управління
при Президентіві України**

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ

**Матеріали щорічної Всеукраїнської науково-практичної
конференції за міжнародною участю
(Київ, 23 березня 2016 р.)**

 ЮРІЯ-ФАРМ

**Київ
2016**

ДЗ6 **Державне управління людськими ресурсами у сфері охорони здоров'я в Україні** : матеріали щоріч. Всеукр. наук.-практ. конф. за між-нар. участю (Київ, 23 берез. 2016 р.) / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Князевича, Н. О. Васюк. – К. : ДКС-Центр, 2016. – 212 с.

У матеріалах щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю приділено увагу сучасним технологіям формування і розвитку кадрового потенціалу системи охорони здоров'я, висвітлено актуальні питання людських ресурсів у сфері охорони здоров'я в Україні та напрями удосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців для системи охорони здоров'я, розглянуто особливості реалізації державної кадрової політики системи охорони здоров'я.

Призначені для наукових, науково-педагогічних працівників, теоретиків і практиків державного управління, а також усіх, хто цікавиться питаннями формування та реалізації державної кадрової політики системи охорони здоров'я.

УДК 351.77:35.07/.08(06)

Матеріали публікуються в авторській редакції

*Матеріали щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції
за міжнародною участю видані за підтримки
Всеукраїнської освітньої платформи "Сходи в Майбутнє"
Міжнародної фармацевтичної корпорації "Юрія-Фарм"*

ISBN 978-617-7300-11-2

© Національна академія
державного управління
при Президенті України, 2016

Гушук І.В.,
кандидат медичних наук, доцент,
керівник науково-дослідного центру з
«Екології людини» Національного
Університету «Острозька академія»

До питання кадрового забезпечення системи охорони громадського здоров'я

Другий рік поспіль громадяни України очікують реальних зрушень в реформуванні Національної системи охорони здоров'я, в основі якої лежить розбудова системи громадського здоров'я [1, с.25], яка направлена на попередження виникнення хвороб, продовження активного життя і зміцнення здоров'я та, в свою чергу, першочергово базується на засадах превентивної (профілактичної) медицини. При цьому слід відмітити, що профілактична складова при безперершій пріоритетності у діяльності системи охорони здоров'я, на сьогодні, практично нівельована. Характер, формат та ефективність заходів, що здійснювались впродовж останніх років, змінювались несуттєво і не відповідають загальноєвропейським напрямам реалізації стратегії ВООЗ «Здоров'я-2020» та Європейському плану дій по зміцненню потенціалу служб громадського здоров'я [2].

Слід зауважити, що центральним елементом системи громадського здоров'я тривалий час залишалася Державна санітарно-епідеміологічна служба (ДСЕС), яка мала на меті забезпечити санітарне та епідемічне благополуччя населення. Проте спочатку на законодавчому рівні було знищено два фундаментальних принципи вітчизняної профілактичної медицини: запобіжний нагляд та проведення раптових обстежень, а на протязі 2012 -2013рр. без будь-яких обґрунтованих пояснень вдвічі скорочено штати, проведено ліквідацію санепідстанцій зі створенням територіальних органів та державних установ як окремих юридичних осіб, що фактично призвело до розбалансування системи управління по здійсненню державного санітарно-епідеміологічного нагляду.

Кадровий потенціал спеціалістів медико-профілактичного спрямування, що формувався десятиріччями, після ліквідації санітарно-епідеміологічних станцій і утворення Держсанепідслужби України використовується неефективно. Надання статусу державних службовців медичним працівникам не передбачає врахування кваліфікаційних категорій спеціалістів за лікарськими спеціальностями, що позбавляє мотивації до подальшого удосконалення та підвищення кваліфікації лікаря. Тоді як

для реалізації функцій в сфері громадського здоров'я передбачається безперервність у системі підготовки кадрів і є однією із найважливіших його складових.

Остаточну руйнацію ДСЕС передбачено завершила постанова Уряду від 10.09.14. №442, в частині утворення Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів шляхом перетворення Держветфітослужби з приєднанням до неї ДСЕС. Необхідно відмітити, що дана постанова відповідає тому проекту, який виносився на розгляд та обговорювався з фаховим середовищем та громадськістю, де передбачалось об'єднання функцій в т.ч. від ДСЕС виключно по розділу гігієни харчування.

Як наслідок вищевикладеного - фактично зруйнована система базових засад профілактичної медицини не дає змоги адекватно реагувати на шкідливий вплив факторів середовища життєдіяльності людини, що призводить до погіршення санітарно-епідемічної ситуації на всіх рівнях управління. Особливу тривогу у фахівців викликає факт збільшення частоти виникнення групових інфекційних захворювань серед населення з водним та харчовим шляхом передачі. А зважаючи на військові дії на сході держави, можна прогнозувати значне ускладнення епідемічної обстановки в цілому.

Стрімка втрата висококваліфікованих та досвідчених спеціалістів на підготовку яких держава витратила десятки років унеможливило комплексне виконання основних оперативних функцій на громадського здоров'я. Такі фахівці могли б стати кадровим мобілізаційним ресурсом на перехідний період при розбудові системи охорони громадського здоров'я.

На даний час МОЗ опублікувало для обговорення проект Концепції розвитку системи громадського здоров'я в Україні [3]. Дана концепція визначає «систему громадського здоров'я» як комплекс інструментів, процедур та заходів, що реалізуються державними та недержавними інституціями для зміцнення здоров'я населення, попередження захворювань, продовження активного та працездатного віку та заохочення до здорового способу життя шляхом об'єднаних зусиль усього суспільства. В концепції належна увага приділена розробці і реалізації стратегії розвитку кадрових ресурсів, у т.ч. визначення реальних та прогнозних потреб, планування і здійснення підготовки кадрів, раціонального розподілу, управління ресурсами. Політика розвитку людських ресурсів у галузі є нескоординованою,

система підвищення кваліфікації фактично замінено на періодичні атестації, відсутні системи мотивації та прозорого просування по службі. Значною проблемою залишається низька оплата праці, що призводить до неможливості залучати високопрофесійні кадри. Критичною для формування політики у цій сфері є відсутність спеціальності та спеціалізації «громадське здоров'я» та розробку та впровадження навчальних програм, що базуються на кращому європейському та міжнародному досвіді.

Висновки.

1. Проблеми, що існують на сьогодні у сфері громадського здоров'я створюють загрозу національній безпеці держави і потребують оперативного вирішення.

2. Розбудова системи громадського здоров'я в Україні можлива лише через впровадження базового принципу "Охорона здоров'я в усіх політиках держави" за умови визнання керівної ролі МОЗ спільно з громадянським суспільством - в міжгалузевому та міжсекторальному партнерстві щодо реалізації вищевказаного підходу.

3. Кадрове забезпечення системи громадського здоров'я передбачає:

-перегляд національної кадрової політики у галузі громадського здоров'я із запровадженням мотиваційних підходів, заснованих на врахуванні кінцевих результатів (показників здоров'я населення) із збереженням усіх медико-профілактичних спеціальностей;

-запровадження підготовки магістрів за спеціальністю "Громадське здоров'я" з поглибленою підготовкою випускників до науково-дослідницької, науково-виробничої та проектної професійної діяльності;

-реформування системи додипломної та післядипломної підготовки працівників громадського здоров'я із забезпеченням доступу до дистанційного навчання.

Список використаних джерел

1. Проект Національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я України на період 2015-2025.

2. Европейский план действий по укреплению потенциала и услуг общественного здравоохранения /Европейский региональный комитет EUR/RC62/12 Rev.1 Шестьдесят вторая сессия +EUR/RC62/Conf.Doc./6 Rev.

3. Проект "Концепції розвитку системи громадського здоров'я в Україні". [Електронний ресурс] — http://www.moz.gov.ua/ua/portal/Pro_20160309_0.html